Bureau Inspectieraad

Rijkskantoor Beatrixpark
Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag

www.minbzk.nl

Contactpersoon

Ons Kenmerk:
20130906/TJV/EB

CC:

Uw Kenmerk:
2013-0000435011

Ministerie van BZK
t.a.v.plaatsvervangend directeur-generaal OBR de heer O.F.J. Welling
Postbus 2011
2500 EA Den Haag

Datum
Betreft Standpunt Inspectieraad samenloop onderzoeken met Huis voor klokkenluiders

Geachte heer Welling,

Op 19 juli 2013 heb ik uw verzoek om een reactie op het initiatiefvoorstel en in het bijzonder de samenloop van onderzoeken door inspecties en het Huis voor klokkenluiders (hierna: Hvk) in goede orde ontvangen.

De Inspectieraad begrijpt de behoefte van de initiatiefnemers aan een betere bescherming van klokkenluiders en andersoortig onderzoek. Hij maakt dan ook graag van de gelegenheid gebruik om zijn visie hierop te geven en daarmee een bijdrage te leveren aan het doel van het initiatiefwetsvoorstel.

De kans op samenloop van onderzoeken is groot, aangezien zowel de rijksinspecties als het Hvk de taak/bevoegdheid hebben om vermoedens van misstanden te onderzoeken. De criteria waaraan een melding bij de Hvk moet voldoen komen overeen met de taakgebieden van de rijksinspecties, zoals het schenden van een wettelijk voorschrift of gevaar voor de veiligheid van personen.

De veronderstelling van de indieners van het initiatiefwetsvoorstel, dat het onderzoeken van bestaande misstanden niet past bij het houden van toezicht en daarom dus bij het Hvk hoort, is onjuist. Bedacht moet worden dat inspecties juist de taak hebben te handelen naar aanleiding van signalen over misstanden, al dan niet anoniem. Daarbij wordt door sommige inspecties, zoals Inspectie SZW, ook gecontroleerd of er geen sprake is van een arbeidsconflict. Een melding over misstanden is tegelijkertijd ook een signaal. Het toezicht door de rijksinspecties is in toenemende mate risicogericht. Dit betekent dat toezicht zich bij uitstek richt op malafide, niet-welwillende bedrijven. Signalen over misstanden spelen daarbij een belangrijke rol. Bij de Inspectie voor het Onderwijs wordt bijvoorbeeld veel onderzoek verricht naar aanleiding van klokkenluiders, met name op het terrein van financiële doelmatigheid en rechtmatigheid. Door het voorstel van een HvK dreigt gebrek aan synergie.

Inspecties hebben ook een bijbehorend sanctie instrumentarium. De toegevoegde waarde van onderzoek door het Hvk is de bekendheid die ermee gepaard gaat voor

Datum

de problematiek met de borging van de anonimiteit van de klokkenluider. Echter het feitenonderzoek van het HvK kan niet zonder meer als basis worden gebruikt voor het opleggen van sancties. Dit kan leiden tot extra lasten voor de overheid en het betrokken bedrijf.

Gezien het feit dat er reeds voldoende en goede mogelijkheden zijn om misstanden te onderzoeken en met het oog op het risico van samenloop van onderzoeken van de rijksinspectiediensten en het Hvk, is de Inspectieraad niet overtuigd van de noodzaak van een onderzoeksbevoegdheid bij de HvK.

Het doel van het initiatiefwetsvoorstel is de voorwaarden voor het melden van maatschappelijke misstanden te verbeteren door onderzoek naar misstanden mogelijk te maken en melders van misstanden beter te beschermen. Indien het Hvk zich richt op specifieke ondersteuning en financiële bijstand van de melder en het onderzoeken van meldingen overlaat aan de inspecties voor zover de melding binnen hun taakgebied valt, kan ook gebruik worden gemaakt van het sanctie-instrumentarium van de betreffende rijksinspectie. Het Hvk kan wel een rol spelen bij het doorzetten van meldingen naar de juiste inspectie.

Belangrijk is dat de bevoegdheid van het Hvk niet interfereert met de wettelijke taak en het onafhankelijk toezicht.

Als de taken van het Hvk ongewijzigd blijven, dan is conform het voorstel van de indieners een afstemmingsprotocol tussen de inspectieraad en het Hvk noodzakelijk.

Indien u nog vragen heeft, dan kunt u contact opnemen met Eva Berkhuijsen van het bureau Inspectieraad. Zij is bereikbaar op 06 46893501 of eva.berkhuijsen@inspectieraad.nl.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Jan van den Bos
Voorzitter Inspectieraad